

دیکته‌ی شب کلاس دومی‌ها

مطابق
با آخرین اصلاحات
کتاب‌های درسی
در سال تحصیلی
۹۶-۱۳۹۵

نجم‌آباد
راهنمای اولیا چقدر

قار قار

بر اساس فارسی دوم دبستان

محبت

اشرف کریمی

صلح

خلاصه

«نوشتن» یکی از ارکان مهارت‌های زبانی و به تعبیری دیگر، از مهارت‌های تولیدی زبان است. با توجه به کتاب معلم (راهنمای تدریس) فارسی دوم و سوم دبستان مشخص می‌شود که مؤلفین به استناد یافته‌های روان‌شناسی در مورد ساختار ذهنی کودکان در سال‌های اولیه دبستان، در انتخاب متن‌های املایی بر موارد زیر تأکید دارند:

- متن مورد نظر حاوی جمله باشد و از انتخاب کلمه به تنهایی خودداری شود.
- کلمات سازنده‌ی متن، عملاً تدریس شده باشند.
- کلمات خارج از متن کتاب درسی، بیش از یک پنجم کل کلمات متن را شامل نشود.
- علاوه بر جمله‌های موجود در کتاب درسی، با استفاده از کلمات خوانده شده، جمله‌های جدیدی در نظر گرفته شود.

از این رو، کتاب حاضر به گونه‌ای تدوین شده است که نه تنها هم‌سو با اهداف مؤلفین کتاب‌های فارسی دوم دبستان باشد بلکه بخشی از آن بتواند نقش «کتاب کار» را برای دانش‌آموز ایفا کند و به این ترتیب دو مهارت خواندن و نوشتن را هم‌زمان در وی عمق ببخشد. این کتاب بر اساس کتاب‌های فارسی دوم دبستان شکل گرفته و در آن برای هر درس به طور کلی سه بخش در نظر گرفته شده است:

بخش اول: در ابتدای هر درس، متنی با توجه به کتاب فارسی آورده شده است که گرچه خلاصه‌ای از همان متن کتاب است، ولی سعی شده مطالب با جمله‌هایی جدید آورده شوند تا دانش‌آموز املایی تکراری ننویسد و جدید بودن ساختار متن نیز باعث جلب توجه بیشتر وی شود.

بخش دوم: در این بخش، با توجه به واژه‌های جدید موردنظر مؤلفین - که در کتاب راهنمای معلم آمده است - سعی شده جمله‌های دیگری به دانش‌آموز ارائه شود، به گونه‌ای که واژه‌های جدید را در جمله‌ای جدید ببیند و همچنین مهارت خواندن و نوشتن وی گسترش یابد.

بخش سوم: در این قسمت، تلاش شده است با استناد به کتاب راهنمای معلم و با توجه به موارد نگارشی و دستوری موردنظر مؤلفین و نیز با عنایت به تمرین‌های کتاب‌های فارسی دوم دبستان، تمرینات مختصری برای دانش‌آموزان در نظر گرفته شود تا از این طریق نکات املایی و دستوری، بیشتر مورد تأکید قرار گیرند. نگارنده معتقد است که درک این نکات، رابطه‌ی تعاملی تنگاتنگی با روند آموزش املا دارد.

لازم به یادآوری است که از درس آزاد کتاب به عنوان فرصتی برای ارائه‌ی تمرین‌هایی متنوع

استفاده شده است. این تمرین‌ها در واقع مروری بر نکات دستوری و املائی دروس پیشین هستند و برای کودک فضایی جدید فراهم می‌کنند.

در ضمن واژه‌هایی که به صورت رنگی در متن املا (بخش‌های اول و دوم) آمده‌اند، کلماتی هستند که به جهت املائی لازم است مورد تأکید بیشتر باشند و در کتاب راهنمای معلم نیز به برخی از آن‌ها به طور خاص اشاره شده است.

اما در مورد استفاده از این کتاب، یادآوری برخی نکات به والدین ضروری است:

❖ قبل از گفتن املا به کودک، بهتر است کودک همراه با والدین خود، یک‌بار از روی متن بخواند.

❖ لازم نیست تمامی مطالب بخش‌های اول و دوم (متن اقتباس شده از درس و جمله‌های جدید)

به عنوان املا به کودک گفته شود.

❖ تمرین‌های بخش سوم به گونه‌ای طراحی شده‌اند که کودک بتواند آن‌ها را داخل کتاب انجام دهد

و نیازی به بازتویسی و تکرار متن‌ها نباشد.

در پایان، ضمن تشکر از ناشر محترم کتاب‌های بتفشه (واحد کودکان و خردسالان مؤسسه‌ی

انتشارات قدیانی) و تلاش و دقت ایشان در پدید آوردن اثری مفید و متناسب با نیازهای به روز

مخاطبان، ذکر این نکته لازم است که گرچه سعی بر این بوده است این اثر عاری از نقص باشد، با کمال

خشنودی، آگاهی از دیدگاه‌ها یا انتقادهای خوانندگان را انتظار دارم.

اشرف کریمی

به نام پروردگار یکتا، بی‌نیاز و مهربان

توانایی‌های خواندن و نوشتن از مهم‌ترین اهداف آموزش کودکان در نظام‌های آموزشی هستند و نیل به این اهداف، اولین و طبیعی‌ترین انتظار والدین از حضور فرزندان‌شان در محیط‌های رسمی آموزشی است. به همین دلیل، معمولاً در نخستین سال‌های دبستان، والدین نظارت بیشتری بر روند پیشرفت تحصیلی فرزندان خود دارند، از مشاهده‌ی رشد تدریجی توانایی کودکان خود در خواندن و نوشتن لذت می‌برند، و آماده‌ی مشارکت با آموزگاران برای کمک به فرزندان‌شان هستند تا یادگیری این دو مهارت را برای آنان آسان‌تر کنند. این علاقه و آمادگی والدین به مشارکت، البته سرمایه‌ی بارز برای مربیان و نظام آموزشی است، اما تنها به شرط همسو بودن تلاش‌ها به موفقیت بیشتر دانش‌آموزان منجر خواهد شد. «همسو بودن» تلاش‌های آموزگاران و والدین به این معناست که والدین همگام با آموزش‌هایی که در مدرسه ارائه می‌شود فرصت‌هایی را برای فرزندان‌شان فراهم آورند تا آنان آموخته‌های خود را تمرین کنند و به کار برند.

دیکنس، کتابخانه‌ی کوچی‌ها با این هدف تألیف شده است که منبعی مناسب برای مشارکت والدین در اختیار آنان قرار دهد. تلاش نگارنده بر این بوده است که این منبع بر اساس اهداف مؤلفین کتاب‌های درسی دوم دبستان تدوین شود و فضای جدیدی برای تمرین هر دو مهارت خواندن و نوشتن را برای دانش‌آموزان دوم دبستان ایجاد کند.

واحد کودکان و نوجوانان مؤسسه‌ی انتشارات قدیانی همواره بر آن بوده است که در انتشار کتاب‌های درسی و از جمله دیکنس، کتابخانه‌ی کوچی‌ها ( ) هر گونه تغییر و تحولی در برنامه‌های درسی وزارت آموزش و پرورش کشور را در نظر بگیرد. از این رو، اثر حاضر مطابق با آخرین تغییرات اعمال شده در کتاب‌های درسی سال ۱۳۹۵ وزارت آموزش و پرورش و با رعایت رسم‌الخط مورد نظر مؤلفین آن‌ها به‌روزرسانی شده است.

ذکر این نکته لازم است که مطالعه‌ی مقدمه‌ی اول این کتاب، ضمن آشنا کردن خوانندگان با سبک نویسنده در طراحی درس‌ها، نکاتی را در مورد استفاده از این کتاب به خواننده یادآوری کرده است و از این رو مطالعه‌ی آن به همه‌ی خوانندگان توصیه می‌شود. مؤلف ضمن امید به سودمندی این اثر، از دیدگاه‌های ارزشمند مربیان و اولیای محترم استقبال می‌کند.

اشرف کریمی

کارشناس ارشد برنامه‌ریزی درسی

آموزگار مدارس ابتدایی تهران

و دانشجوی دکتری برنامه‌ریزی درسی دانشگاه خوارزمی

یادآوری

ای خدای مهربان! تو را شکر می‌کنم که به من توانایی دادی تا خواندن و نوشتن را یاد بگیرم.

خوش‌حالم که می‌توانم کتاب‌های آموزنده و داستان‌های شیرین بخوانم. از آموزگار کلاس اول، پدر و مادرم سپاس گزارم که با مهربانی مرا در یادگیری کمک کردند.

خدایا! مرا یاری کن که انسان خوبی باشم و درست فکر کنم. از تو سپاس گزارم که همیشه در کنارم هستی و دوستت دارم.

تمرین امشب

انتخاب کن:

* ما قبل از نماز خواندن ..... می گیریم. (کتاب - وضو - درس)

* خوردن میوهی کثیف، ممکن است ..... بیماری شود.

(میکروب - مریض - باعث)

* ثریا و ..... خواهر هستند. (علی - ژاله - محمد)

* بچه‌ها از برف‌بازی لذت ..... (می‌بریم - می‌برند)

برای هر نشانه دو کلمه بنویس:

	ز
	ح
	ث
	ص
	ط
	ض
	ظ
	ه ه ه ه

دور کلمه‌هایی که نشانه‌ی "پ" دارند، خط بکش:

شیر - لته - پنجره - پنکه - چتر - پلنگ - سفید - کثیف

کامل کن:

* ما هر کاری را با نام خدا ..... می‌کنیم.

* کشاورز در مزرعه ..... می‌کارد.

* ما بعد از درس، وسایل خود را در جای مخصوص .....

کلمه‌ها را به طور مناسب به هم وصل کن:

ایران	فصل
لذیذ	ناظم
پاییز	پرچم
اذان	غذای
مدرسه	صدای

درس اوّل کتابخانه‌ی کلاس ما

روز زیبای پاییزی بود. دانش‌آموزان با نظم وارد کلاس شدند. آموزگار با بچه‌ها سلام و احوال‌پرسی کرد. هر دانش‌آموز یک برگ کاغذ رنگی برداشت. بچه‌ها به صورت گروه‌های نشستند. آن‌ها گفت‌وگو کردند و پیشنهاد خود را روی برگه‌هایی نوشتند. بچه‌ها در پیشنهادهای خود به رایانه، کتاب، مجله و افراد دانا اشاره کرده بودند. نماینده‌ی گروه اوّل گفت: «همه‌ی نوشته‌ها در رایانه، کتاب‌ها و مجله‌ها برای ما مفید نیست. بهتر است ما کتاب‌ها و مجله‌های ویژه‌ی خودمان را بخوانیم.»

ای خدای مهربان، نام تو بهترین سرآغاز است.
من کارهایم را با نام تو شروع می‌کنم و از تو سپاس گزارم.
ای پروردگار عزیز، از تو یاری می‌خواهم تا همیشه در درس‌هایم موفق شوم.
بچه‌ها با شادی و نشاط بازی می‌کردند.
با هم‌فکری و مشورت، کارها آسان‌تر می‌شوند.
خواهر من هر روز قرآن می‌خواند.
پروانه‌ای روی شاخه‌ی درخت نشسته است.
اسم این خیابان تغییر کرده است.
محمد با دقت درس می‌خواند.
هوای کوهستان سرد است.

کتاب حاضر جدیدترین راهنمای دیکته‌ی شب دوم دبستان است که بر مبنای کتاب‌های فارسی دوم دبستان ویرایش سال ۱۳۹۵ فراهم آمده است. در تهیه‌ی این راهنما، که ساختار کتاب کار را دارد، تلاش شده است علاوه بر متن‌های کاربردی املا، برای هر درس تمرین‌هایی ارائه شود که توجه دانش‌آموز را هر چه بیشتر به نکات املائی و دیکته‌ی جلب کنند. همه‌ی دانش‌آموزان پایه‌ی دوم دبستان و والدینی که مایلند در تقویت مهارت نوشتن به فرزندانشان یاری دهند، می‌توانند از این اثر نو و متفاوت بهره‌برند.

معرفی شده

در کتابخانه‌ی زنگ مدرسه و آموزش و پرورش

برگزیده ششمین جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد
 برگزیده ششمین جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد
 برگزیده دهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد
 برگزیده یازدهمین جشنواره کتاب‌های آموزشی رشد

واحد کودک و خردسال
 موسسه انتشارات گدیانی

کتاب‌هاکایفته

www.ghadyani.org

دفتر و فروشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه، خیابان فخر رازی، خیابان شهیدی
 ژاندارمری (غربی)، شماره ۹۰، کد پستی: ۱۳۱۴۷۲۲۸۶۱، صندوق پستی: ۱۷۹۳-۱۳۱۴۵
 تلفن: ۰۲۱-۴۴۴۰۴۴۰۰ (خط ۵)

ISBN 13-978-964-536-737-2

9 789645 367372